

HØYLANDET KOMMUNE

Næring og miljø

RETNINGSLINJER FOR PRIORITERING AV SØKNADER OM TILSKUDD TIL SPESIELLE MILJØTILTAK I JORDBRUKET (SMIL) 2018

I henhold til Forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket av 4. februar 2004 er kommunene pålagt å lage egne retningslinjer for prioritering av søknader. I § 8 er det formulert slik:

” Kommunen skal fastsette overordnede retningslinjer for prioritering av søknader. Slike retningslinjer skal utarbeides i dialog med Fylkesmannen og næringsorganisasjonene i jordbruket lokalt”.

Høylandet kommune gjør i det følgende rede for sine prioriteringer med utgangspunkt i ” Forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket” av 4.2. 2004, endring 1.1. 2017 og SLF sine kommentarer til forskriften i ” Rundskriv 7/2005”. Paragrafene henviser til forskriften. Det vises ellers til tildelingsbrev dat. 20.2. 2018 fra Fylkesmannen i Trøndelag.

2. Tilskudd til planleggings- og tilretteleggingsprosjekter (§4).....	3
3. Tilskudd til kulturlandskapstiltak og forurensingstiltak (§5).....	3
1. Tiltak for å ta vare på verdier i kulturlandskapet.	3
a) Bevaring og fremming av biologisk mangfold og gammel kulturmark.	3
b) Tilrettelegging for tilgjengelighet og opplevelseskvalitet	4
c) Bevaring av kulturminner og kulturmiljø	5
2. Tiltak mot forurensing.	6
a) Hydrotekniske anlegg.	6
b) Særskilte bygningsmessige miljøtiltak	6
c) Økologiske rensetiltak	7
d) Miljøplantinger	7
4. Søknad og saksbehandling (§ 6).	8
5. Utbetaling (§ 7).	8
6. Administrasjon, klage og dispensasjon (§ 8).	8
7. Opplysningsplikt og kontroll (§ 9).....	8
8. Omgjøring, tilbakebetaling og motregning (§ 10).	8

1. Generelle prioriteringer og presiseringer.

§ 1 Formål, § 2 Virkeområde og § 3 Vilkår angir mål og avgrensinger for bruken av virkemidlene, og rammene for hva som faller inn under ordninga. Innenfor disse rammene kan kommunen foreta prioriteringer.

Høylandet kommune vil prioritere søkere som fyller kriteriene for å motta støtte etter den generelle forskriften om produksjonstilskudd. Personer som leier ut dyrka mark til andre, men som ellers fyller kriteriene som nevnt ovenfor er også søknadsberettiget.

Tiltak for å bevare og bruke kulturminner og kulturmiljøer i skog og utmark omfattes ikke av denne ordningen med mindre det dreier seg om kulturminner knytta til jordbruksdrift, og når slike tiltak vil bidra til gode helhetsløsninger for kulturlandskapet.

Det kreves at søkeren overholder aktuelle lover og forskrifter. Tiltak som er i strid med planer eller planvedtak etter plan- og bygningsloven kan ikke gis tilskudd.

Dersom søkeren leier landbrukseiendommen der tiltaket skal gjennomføres, må søkeren ha skriftlig samtykke fra eieren til å gjennomføre arbeidet, være registrert i Enhetsregisteret med organisasjonsnummer som kan registreres i søknadsskjemaet.

Det kan gis tilskudd til tiltak på landbrukseiendommer i områder vernet etter naturvernloven og/eller kulturminneloven når vernebestemmelsene forutsetter skjøtsel ved aktivt landbruk eller ikke er til hinder for vanlig landbruksdrift. For områder og objekter som er vernet etter kulturminneloven, forutsettes at tiltak planlegges og godkjennes i samråd med regional kulturminneforvaltning. For områder som er vernet etter naturmangfoldloven, forutsettes at tiltak planlegges og godkjennes i samråd med Høylandet kommune. Tilsvarende gjelder i områder hvor det foreligger verneforslag eller hvor det er igangsatt arbeid med vern etter kulturminneloven eller naturmangfoldloven.

Ved innvilgning av tilskudd til tiltak eller prosjekter under §§ 4 og 5 kan kommunen stille vilkår som gjelder inntil 10 år fra tilskudd er utbetalt.

De tilskuddsberettigete arbeidene må ikke påbegynnes før plan, tegninger m.v. er godkjent og søknaden avgjort av innvilgingsmyndigheten. Videre må det, for freda kulturminner (inkludert freda bygninger), være gitt nødvendige tillatelser fra den regionale kulturminneforvaltningen (jfr. kulturminneloven). Tiltak på ikke-freda kulturminner bør vurderes i samråd med kulturminneforvaltningen.

Kostnader til planlegging kan tas med i kostnadsoverslaget. Dersom slike kostnader utgjør mer enn 5 % av tilskuddsgrunnlaget, må de kunne dokumenteres.

Søknader som mangler tilfredsstillende planer vil ikke bli prioritert.

2. Tilskudd til planleggings- og tilretteleggingsprosjekter (§4).

Det kan innvilges tilskott til prosjekt som leder fram til planer for konkrete tiltak som nevnt i § 5. Formålet med slike prosjekt er å legge forholdene til rette for større helhetlige prosjekter over større områder f. eks. knytta til et vassdrag eller ei grend, og å få i gang prosesser som leder fram til gode og konkrete kulturlandskaps- og forurensingsdempende tiltak som nemt i § 5.

Tiltak som innebærer oppfølging av et planleggings- og tilretteleggingstiltak prioriteres høyt i Høylandet kommune.

Tilskuddsnivå

Det kan gis tilskudd på inntil 75 % av godkjent kostnadsoverslag. I særlige verdifulle områder og for tiltak som medfører stor ulempe eller merarbeid eller er uegennyttig for søker, kan kommunen gjøre unntak og gi tilskudd inntil 100 %.

3. Tilskudd til kulturlandskapstiltak og forurensingstiltak (§5).

1. Tiltak for å ta vare på verdier i kulturlandskapet.

Tematiske prioriteringer:

Forskriften omfatter tiltak som:

- Ivaretar biologisk mangfold og gammel kulturmark, og som legger til rette for økt biologisk mangfold gjennom rydding med oppfølgende skjøtsel.
- Tilrettelegger for bedre tilgjengelighet og større landskapsopplevelser ved å legge til rette for ferdsel til fots og til opplevelse.
- Ivaretar kulturminner og kulturmiljøer, inkludert freda og verneverdige bygninger gjennom skjøtsel, vedlikehold og istandsetting etter kulturminnefaglige retningslinjer.

a) Bevaring og fremming av biologisk mangfold og gammel kulturmark.

Biologisk mangfold er variasjon og mangfold innen plante- og dyrearter, naturtyper, leveområder og økologiske prosesser i disse, samt arvelig variasjon innen plante- og dyrearter.

Gammel kulturmark defineres som areal med vegetasjon som er utformet ved slått, beiting, brenning eller andre driftsformer gjennom en lang periode, ofte uten tilførsel av handels-/blautgjødsel og med et plante- og dyreliv som skiller seg ut fra det som ellers i området.

Det kan søkes om støtte til rydding, skjøtsel, vedlikehold, restaurering og begrensede investeringer som vil utgjøre en merkostnad eller merarbeid i forhold til det en kan regne med ved vanlig landbruksdrift.

Fra 2017 vart det mulig å bruke SMIL-midler til støtte til bekjemping av fremmede skadelige arter. Høylandet kommune vil i denne sammenheng prioritere areal der bekjemping bare kan gjennomføres manuelt og mekanisk, uten bruk av kjemisk plantevern. Det vil konkret bety arealer med DEBIO-godkjent økologisk produksjon og andre arealer som inngår i RMP-ordningen. Ut over dette prioriteres bare fellestiltak, der alle i ei heil grend deltar, og det foreligger plan for oppfølging i 10 år.

Tiltak som innebærer store kostnader i forhold til den effekten som kan påregnes vil bli lågt prioritert, og føre til redusert tilskudsprosent.

Følgende vilkår må ligge til grunn for tildeling av midler til biologisk mangfold og gammel kulturmark:

- Det må ikke brukes kunstgjødsel eller blautgjødsel på disse arealene.
- Rot/stubbeskudd og frøforynga tre og busker som ikke holdes nede av dyra, skal ryddes manuelt.
- Hogst og tynning av kantvegetasjon og rensking av bekker og grøfter er i samsvar med Forskrift for AK-tillegg.
- Ta vare på gamle trær og einer.
- Området skal framtre som beitemark/slåttemark i min. 10 år etter at engangstiltaket er gjennomført

Tilskuddsnivå

Det kan gis tilskudd på inntil 50 % av godkjent kostnadsoverslag. I særlige verdifulle områder med rikt biologisk mangfold, kan kommunen gjøre unntak og gi høyere tilskudd. Tilskudd til inngjerding av gammel kulturmark gis et tilskudd på inntil 30 % av godkjent kostnadsoverslag.

b) Tilrettelegging for tilgjengelighet og opplevelseskvalitet

Tiltak knytta til temaet tilgjengelighet og opplevelseskvalitet kan være knyttet til etablering, utbedring og vedlikehold av stier og turveger i jordbruksområder. Andre tiltak kan være merking av ferdselsårer, og utarbeidelse av enkel informasjon. De kan være aktuelt å inkludere kompensasjon for vesentlig ulempe i forbindelse med allmenn ferdsel, for eksempel avlingstap, mer gjerding mv.

Tiltak skal bedre muligheten for ferdsel til fots og opplevelse av jordbrukets kulturlandskap gjennom friluftsliv og rekreasjon. Det er et mål å skape sammenhengende sti- og turveinett knyttet til landbruksvegene, til viktige linjedrag i landskap og forenkle adkomst til skog, utmark eller strandsoner.

Det gis ikke tilskudd til tiltak for å legge forholdene til rette for parkering eller ferdsel med motorkjøretøy. Tilrettelegging og skjøtsel av fornminner skal avklares med Nord-Trøndelag fylkeskommune ved fylkesarkeologen.

Følgende objekter og tiltak vil bli prioritert:

- Gamle, verneverdige eller freda stier som har stor kulturhistorisk verdi.
- Stor betydning for allmennheten, områder knyttet til næringsliv.
- Etablering, utbedring, rydding og vedlikehold av stier og turveier i jordbruksområder.
- Merking av ferdselsårer og enkel informasjon.

Tilskuddsnivå

Det kan gis tilskudd fra denne ordningen på inntil 50 % av godkjent kostnadsoverslag.

c) Bevaring av kulturminner og kulturmiljø

Med kulturminner menes alle spor etter menneskelig virksomhet i vårt fysiske miljø, herunder lokaliteter som er knyttet til tradisjon, tro eller historiske hendelser. Med kulturmiljøer menes områder der kulturminner inngår som en del av en større helhet eller sammenheng. Alle kulturminner fra før 1537, bygninger før 1650 og samiske kulturminner som er eldre enn 100 år, er automatisk fredet. Andre bygninger eller kulturmiljøer kan fredes etter vedtak. Verneverdige bygninger er arkitektonisk eller kulturhistorisk verdifulle bygninger som ikke er freda men som likevel bør bevares pga. egenverdi eller som del av et helhetlig miljø.

Tiltak skal bidra til skjøtsel av vegetasjon på og omkring kulturminner og kulturmiljøer, og tiltak som vedlikehold, istandsetting, bevaring og planlagt bruk av kulturminner og kulturmiljøer som er en del av landbrukets kulturlandskap.

Eksempel på kulturminner i tilknytning til jordbrukslandskapet:

- Alle slags bygninger på gårdstun og i innmark og delvis i utmark, fra våningshus og driftsbygninger til løer, kvernhus, setrer, staurhus, sammarfjøs mv.
- Boplasser, hustufter og ruiner, gammetufter og gårdshauger
- Gravhauger og – røyser, helleristninger, offersteder mv.
- Rydningsrøyser, bakkemurer, terrasserings, tre- og steingjerder, gjeil/fegater mv.
- Jakt- fiske- og fangstinnretninger, stakktufter, jernutvinningsplasser, kol- og tjæremiler, fløtningsdammer mv.
- Bygdeborger, varder/veter mv.

Eksempel på kulturmiljø i jordbrukslandskapet:

- Gårdstun
- Seteranlegg
- Samling av gravhauger
- Naustmiljø

Følgende tiltak og objekter vil bli prioritert (eksempler):

- Bygninger som inngår som viktige element i kulturmiljøer og kulturlandskapet
- Bygninger som er representative for lokal byggeskikk
- Bygninger som har tilknytning til tidligere driftsformer i landbruket

Alle tiltak som gjelder kulturminner og kulturmiljø, bør gjennomføres etter prinsipper som kulturminneforvaltningen legger til grunn, som:

- Bevare mest mulig av kulturminnets opprinnelige elementer eller kulturminnets egenart og helhet
- Foreta så få forandringer som mulig med reparasjon framfor heil utskifting
- Bruke tradisjonelle, stedeegne materialer, håndverksteknikker og farger

Det anbefales å kontakte regional kulturminneforvaltning for å sikre god kvalitet på planer og oppfølging av kulturminnetiltak.

Tilskuddsnivå

Tilskudd kan gis med inntil 35 % av godkjent kostnadsoverslag. I spesielle tilfeller kan det gis tilskudd inntil 50 % av godkjent kostnadsoverslag. Maksimal tilskuddssats pr. sak kr. 50.000,-

2. Tiltak mot forurensing.

Formålet med denne støtteordningen er å verne jordbruksområder mot erosjon og arealavrenning, hindre forurensing fra jordbruket, og øke naturlig grønnstruktur i kulturlandskapet.

Tematiske prioriteringer:

a) Hydrotekniske anlegg.

Dette omfatter eksisterende anlegg for oppsamling og transport av vann, og som ikke fungerer tilfredstillende mht. forurensingshensyn, erosjon og arealavrenning. Dette kan resultere i at vannet graver og fjerner jord og næringsstoffer fra dyrka mark eller i selve vannløpet.

Eksempel på tiltak kan prioriteres:

- Avskjæringsgrøfter
- Terrengforming for bedre kontroll med overflatevann
- Utforming og sikring av innløp til lukka løp
- Nedløpskummer for inntak av overflatevann til lukka løp
- Utforming og sikring av utløp fra lukka til åpent løp
- Oppdimensjonering av eksisterende lukka løp
- Åpne løp til erstatning for lukka løp
- Forbygging mot erosjon i åpne løp (som terskler eller kontinuerlig forbygging)

Det skal legges vekt på tiltakets forventede effekt mht. erosjonsreduksjon og biologisk mangfold. I åpne vassdrag bør tiltakene bidra til å opprettholde vannspeil også ved lågvannføring. Det må stilles strenge krav til planlegging, materialkvalitet og utførelse av tiltaket mht. å ta unna og tåle flomvannføring. Dette betyr bl.a. bruk av gjeldende standarder og typetegninger.

Tilskuddsnivå

Det kan gis inntil 40 % tilskudd av godkjent kostnadsoverslag. Det skal ikke gis tilskudd til utbedringsarbeider som skyldes mislighold av vedlikeholdsansvar i evt. opprinnelig plan for anlegget.

b) Særskilte bygningsmessige miljøtiltak

Dette omfatter tiltak i og i tilknytning til eksisterende driftsbygning eller driftsopplegg.

Følgende tiltak kan prioriteres:

- Oppsamlingsanlegg for avløp fra veksthus
- Høytørkeanlegg for høy fra erosjonsutsatt areal som permanent (minst 10 år) legges om fra åpenåker til gras
- Anlegg for oppsamling av avrenning fra rundballelagring, utesilo, fôringsplasser og utekveer

Tilskuddsnivå

Det kan gis inntil 60 % tilskudd av godkjent kostnadsoverslag. Det skal ikke gis tilskudd til utbedringsarbeider som skyldes mislighold av vedlikeholdsansvar i evt. opprinnelig plan for anlegget.

c) Økologiske rensetiltak

Dette omfatter etablering av fangdammer og vegetasjonssone for å fange opp matjord og næringsstoffer i overflateavrenning fra dyrka mark, fortrinnsvis langs vassdrag.

Følgende tiltak kan prioriteres:

- Vegetasjonssoner
- Fangdammer/rensedammer/våtmarker

Det skal legges vekt på tiltakets forventede effekt mht. tilbakeholdelse av jord og næringsstoffer og mht. biologisk mangfold. For fangdammer og lignende må det stilles strenge krav til planlegging, materialkvalitet og utførelse, jfr. kommentar under *hydroteknikk*. Det vises for øvrig til egnet informasjons- og planleggingsmateriell.

Tilskuddsnivå

Det kan gis inntil 50 % tilskudd av godkjent kostnadsoverslag til fellestiltak og 30 % på enkelttiltak.

d) Miljøplantinger

Dette omfatter etablering av varig vegetasjon i jordbruksområder, med tilplanting av busker og trær som le for å beskytte jordbruksområder og for å bedre klimaet for planter og husdyr, samt for å skape bedre arbeidsmiljø og trivsel, og vern av bygninger.

Følgende tiltak kan prioriteres:

- klimaplantinger for bedring av lokal/-mikroklima for husdyrhold, planteproduksjon og bygninger

Tilskuddsnivå

Det kan gis inntil 30 % tilskudd av godkjent kostnadsoverslag til enkelttiltak, og inntil 50 % til fellestiltak.

4. Søknad og saksbehandling (§ 6).

Det skal nyttes særskilt søknadsskjema. Søknaden skal inneholde opplysninger om:

1. Tiltaket/tiltakene/prosjektene.
  - formål med tiltaket/tiltakene.
  - Planer: tiltakets omfang, framdriftsplan, arbeidsbeskrivelse, tegninger m.m.
  - Spesifisert kostnadsoverslag og finansieringsplan.
  - Oversiktskart som viser landbrukseieendommens beliggenhet i kommunen og detaljert kart.
  - Fotografier som viser arealer, bygninger og/eller elementene det søkes tilskudd for.
2. Områdets status i kommuneplanen.
3. Eventuell fredningsstatus i medhold til kulturminnelov, naturvernlov eller regulering til spesialområde etter plan- eller bygningsloven.

Søknaden sendes kommunen. Søknader med samla støtte på under kr. 75.000,- behandles administrativt og refereres i formannskapet, mens større søknader behandles politisk.

5. Utbetaling (§ 7).

Innvilget tilskudd utbetales etter skriftlig anmodning fra tilskuddsmottaker og når prosjektet eller tiltaket har fått godkjent sluttregnskapet. Det kan likevel foretas utbetalinger på bakgrunn av godkjent dokumentasjon etter hvert som deler av prosjektet eller tiltaket utføres. Minst 25 % av tilskuddet holdes tilbake inntil arbeidet er fullført og sluttregnskapet er godkjent.

6. Administrasjon, klage og dispensasjon (§ 8).

Vedtak om tildeling av tilskudd etter denne forskriften fattes av kommunen.

Kommunen skal fastsette overordnede retningslinjer for prioritering av søknader. Slike retningslinjer skal utarbeides i dialog med fylkesmannen og næringsorganisasjonene i jordbruket lokalt.

Vedtak fattet av kommunen kan påklages¹ til fylkesmannen.

Fylkesmannen kan i særlige tilfeller dispensere fra reglene i denne forskriften.

¹ Jf. lov 10. februar 1967 om behandlingssåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) kap. VI.

7. Opplysningsplikt og kontroll (§ 9).

Kommunen må, når det gis tilsagn om tilskudd, ta forbehold om at kommunen, fylkesmannen, Statens landbruksforvaltning eller Riksrevisjonen kan kreve nødvendige opplysninger og kontrollere at bruken av tilskuddsmidlene er i tråd med forutsetningene.

8. Omgjøring, tilbakebetaling og motregning (§ 10).

Vedtak om innvilget tilskudd kan omgjøres og utbetalt tilskudd kan kreves tilbakebetalt dersom det avdekkes forhold som er i strid med det som er forutsatt ved innvilgning av tilskuddet. Kravet kan motregnes i tilskudd til mottakerens landbruksvirksomhet. Dersom tilbakebetaling ikke skjer innen den frist som blir gitt, kan det kreves forsinkelsesrenter i tillegg, jf. lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.v.